

KIRUNA KOMMUN

Dokumenttyp	Riktlinje
Dokumentansvarig	Tekniska Verken i Kiruna AB
Upprättad	2021-08-20
Antagen	Ks 2021-09-27, § 258
Senast reviderad	
Dokumentet gäller för	Kiruna kommun

Riktlinjer för oljeavskiljare i Kiruna kommun

Innehållsförteckning

Varför riktlinjer för oljeavskiljare?	3
Vad gäller?	3
Lagstiftning	3
Standarder.....	3
Vid ändring av befintlig verksamhet eller nybyggnation	4
För vilka verksamheter?	4
Vad innebär standarden?	4
Dimensionering	4
Larm.....	4
Halvårskontroller.....	4
5-års kontroller.....	5
Tömning.....	5
Avfall	5
Övrigt	5
Egenkontroll	5
Kontroll av verksamheter	6
Kontakt	6
Mer information	6
Bilaga	6

Varför riktlinjer för oljeavskiljare?

Alla som bedriver en verksamhet är enligt miljöbalken skyldig att vidta de försiktighetsmått som krävs för att motverka negativ påverkan på miljön. Detta innebär att en verksamhet med utsläpp av oljeförorening ska vidta åtgärder för att kunna rena föroreningar. Vanligtvis görs detta genom en oljeavskiljare som renar avloppsvattnet från oljeförorening innan det leds vidare till spillvattennätet eller dagvattennätet.

En slam- och oljeavskiljarianläggning fångar upp olja och slam i vattnet, vilket i sin tur minskar den negativa påverkan på miljön.

Olja orsakar både akuta gifteffekter och långsiktiga effekter i vattenmiljöer. För avloppsreningsverken kan förekomsten av olja leda till störningar i reningsprocessen, vilket i sin tur kan resultera i ett sämre reningsresultat.

Vad gäller?

Lagstiftning

Miljöfarliga verksamheter regleras av miljöbalken (SFS 1998:808) och dess förordningar. I miljöbalkens andra kapitel finns ett antal hänsynsregler som varje verksamhetsutövare är skyldig att följa. Hänsynsreglerna ställer krav på att bästa möjliga teknik ska användas, att verksamhetsutövare ska ha kunskap och att åtgärder ska vidtas för att minimera miljöpåverkan. Principen i lagstiftningen är också att den som förorenar ska betala.

Slam från oljeavskiljare är definierat som ett farligt avfall. Bestämmelser om farligt avfall finns bland annat i 15 kapitlet miljöbalken och i avfallsförordningen (SFS 2011:927).

Kiruna kommun är huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen. Det är VA-huvudmannen som, med stöd av lag (2006:412) om allmänna vattentjänster och i allmänna bestämmelser för användande av kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA), anger vad som får släppas ut till ledningsnätet. Endast spillvatten som motsvarar normalt hushållspillvatten får ledas till kommunala spillvattennätet. Fastighetsägare får inte tillföra avloppet lösningsmedel, avfettningsmedel, färger, olja, bensin- eller annan petroleumprodukt.

Enligt Boverkets byggregler (BBR 19) ska avskiljare installeras eller annan behandling ske av avloppsvatten som kan innehålla mer än obetydliga mängder av skadliga ämnen.

Standarder

För oljeavskiljare finns Svensk Standard SS-EN 858-1 och 858-2.

Del 1 omfattar produktutformning, provning, märkning och kvalitetskontroll.

Del 2 omfattar principer för dimensionering, drift och underhåll.

I standarden delas anläggningarna in i två olika klasser:

- **Klass I:** Oljeavskiljarianläggning som förutom en oljeavskiljardel och en slamavskiljardel är försedd med ett koalescensfilter eller lameller. Resthalt opolära kolväten (olja) i utgående vatten från avskiljaren får högst vara 5 mg/l.
- **Klass II:** En normalgravimetrisk oljeavskiljarianläggning som innefattar en oljeavskiljardel och en slamavskiljardel. Denna typ av anläggning klarar ofta utsläppskrav på 100 mg/l olja.

Vid ändring av befintlig verksamhet eller nybyggnation

Enligt plan- och byggförordningen krävs en anmälan till bygglovskontoret vid installation eller väsentlig ändring av vatten- eller avloppsanläggningen. Detta innebär att installation av oljeavskiljare skall anmälas. Nya verksamheter samt vissa ändringar av befintlig verksamhet kan även kräva anmälan enligt miljöbalken.

För vilka verksamheter?

I verksamheter som hanterar oljor, drivmedel eller andra vätskor som har lägre densitet än vatten krävs oljeavskiljare till avlopp, där risk för oljeförorenat vatten finns. Exempel på sådana verksamheter är mekaniska verkstäder, fordonstvättar, bensinstationer, fordonsverkstäder och garage med avlopp (garage mindre än 50 kvm behöver normalt inte oljeavskiljare). Saknas avlopp eller golvbrunn i lokalen skall oljespill samlas upp med absorbenter.

Kiruna kommuns riktlinjer för oljeavskiljare gäller för befintliga verksamheter och vid nyinstallationer. Alla oljeavskiljare skall följa standarden för oljeavskiljare.

Riktlinjerna omfattar oljeavskiljare kopplade till spillvatten- och dagvattennät samt enskild avloppsanläggning.

Vad innebär standarden?

Nedan följer en kort förklaring av vad standarden innebär och vilka krav som ställs.

Dimensionering

Det är verksamhetsutövaren som har ansvar för att oljeavskiljaren är rätt dimensionerad för den verksamhet som bedrivs.

För att utforma oljeavskiljaren korrekt med avseende på dimensionering krävs sakkunskap. Beräkningen ska baseras på vilken typ av vätskor som ska renas, maximalt flöde och densiteten för vätskan. Hänsyn ska även tas till om det i verksamheten finns ämnen som kan försämra avskiljningen.

Verksamheter där olja kan förekomma i emulgerad form (högtryckstvätt, avfettning) ska installera Klass I-avskiljare. En avskiljare av Klass II får installeras endast i en verksamhet där emulgerad olja inte kan förekomma och som har låga flöden av avloppsvatten (exempelvis mindre verksamheter där fordon tvättas för hand och golven spolras utan högtryckstvätt eller vid olja i dagvatten).

Larm

Oljeavskiljare ska vara utrustade med ett larm som varnar vid hög oljenivå. Larmet ska varna både akustiskt och optiskt. Larmet skall vara installerat så att det finns handlingsutrymme innan avskiljaren är helt full.

Halvårskontroller

Oljeavskiljaren ska kontrolleras minst var sjätte månad. Då ska slamlagrets tjocklek och nivå på avskild olja mätas, en kontroll ska göras av larm, automatisk avstängning och vattennivåskillnader mellan slam och oljeavskiljare samt rengöring av provtagningsbrunn. Kontrollen ska utföras av utbildad personal.

5-års kontroller

Vart femte år ska oljeavskiljaren kontrolleras mer ingående. Vid kontrollen töms hela oljeavskiljarsystemet och kontrolleras. De delar som kontrolleras är om materialet fortfarande är hållfast eller finns det ålderssvagheter, är ledningar och avskiljaren tät, finns det beläggning på ingående delar, sitter alla delar fast som de ska samt fungerar alla elektriska enheter och installationer. För att genomföra en sådan kontroll krävs fackmannamässig kunskap, att kontrollanten har ackreditering från SWEDAC eller liknande certifiering.

Tömning

Oljeavskiljaren ska tömmas regelbundet, hur ofta kontrolleras i samband med halvårskontrollen. Tömning bör ske när halva slamvolymen eller 80 procent av lagringskapaciteten för olja är fylld. Vanligtvis innebär detta att tömning bör ske minst en gång per år. Efter tömning skall avskiljaren återfyllas med vatten.

Avfall

Slammet och vätskan som har tömts klassas som farligt avfall och ska hanteras som sådant. Gäller även tillhörande sandfång. Det innebär att tömning och transport endast får utföras av transportör som har giltigt tillstånd för detta. Den som lämnar ifrån sig avfall ska kontrollera att transportören och mottagaren har tillstånd. Vid varje transport av farligt avfall ska ett transportdokument upprättas. För varje slag av farligt avfall ska anteckningar föras om mängd avfall som uppkommer årligen och vart avfallet transporteras. Anteckningarna ska sparas i minst tre år.

Spillolja, tvättvatten från golvtvättmaskiner, slam från spolrännor, motor- och maskindelstvätt och liknande är farligt avfall och ska samlas upp och lämnas till godkända behandlingsföretag. Farligt avfall får inte hållas i avloppet även om det finns en oljeavskiljare.

Oljespill ska tas upp med absorbent och spillolja samlas ihop i godkänd förvaring för att skickas som farligt avfall.

Övrigt

Olika typer av verksamheter får inte kopplas till samma oljeavskiljare. Till exempel bör tvätthall och verkstadshall inte avledas via samma oljeavskiljare då reningsfunktionen kan försämras.

För att oljeavskiljaren ska fungera är det viktigt att kemikalier som inte försämrar reningstekniken används. Rengöringsmedel eller tvättmedel som nyttjas ska kunna släppas till oljeavskiljare.

Avskiljningen av olja utgör endast ett steg i reningsprocessen för ett renare vatten. Se därför oljeavskiljaren som en säkerhetsanordning och försök alltid undvika att olja hamnar i avloppet.

Det är inte tillåtet att koppla klosettvattnen till oljeavskiljaren, d.v.s. en separat ledning ska gå till oljeavskiljare.

Där det saknas kommunalt avloppsnät ska vattnet från oljeavskiljaren ledas vidare till en separat avloppsanläggning. Den får inte kopplas till anläggningen för hushållets avloppsvatten.

Egenkontroll

Det ska vara klarlagt vem som är ansvarig för skötsel, kontroll och tömning av oljeavskiljaren samt vem som är ansvarig för kontakten mot huvudmannen och tillsynsmyndigheten.

Kontroller, inkluderat besiktningar, och tömning som genomförs ska dokumenteras och journaler ska kunna visas upp vid tillsyn. Eventuella avvikelser ska kommenteras och åtgärd framgå av

journalen. Journalerna ska sparas i minst tre år. Bilaga 1 utgör exempel på en skötsel- och tömningsjournal för oljeavskiljare.

Kontroll av verksamheter

Tillsynsmyndigheten har genom sitt tillsynsansvar möjlighet att kontrollera att bestämmelserna i dessa riktlinjer samt gällande miljölagstiftning efterlevs.

Vid brister i anläggningen kan fastighetsägaren föreläggas om åtgärder. Om en befintlig avskiljare inte är godkänd ställer tillsynsmyndigheten krav på att den ska bytas ut eller tas ur bruk och avloppet pluggas.

Om kraven i ABVA inte uppfylls har VA-huvudmannen, enligt vattentjänstlagen § 18 och § 21, rätt att begränsa fastighetsägarens möjlighet att nyttja avloppsanläggningen genom att stänga av vattentillförseln till fastigheten.

Fastighetsägaren kan bli skadeståndsskyldig vid stopp, skada eller annan olägenhet som orsakats av att oljeavskiljare saknats eller inte fungerar tillfredställande.

Kontakt

Kiruna kommun
Miljökontoret - tillsynsmyndighet

Bygglovskontoret - tillståndsmyndighet

Tekniska Verken i Kiruna AB (ansvar för drift av kommunalt vatten och avlopp).

Mer information

- Faktablad "Oljeavskiljare" nr 8283, Naturvårdsverket 2007
- Allmänna bestämmelser för användandet av Kiruna kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA)
- Faktablad om fordonstvättar, Naturvårdsverket 2005

Bilaga

Exempel på Grundmall för skötsel- och tömningsjournal